

GYÚJTÓZSINÓR

A december a legjobb hónap. Hull a hó, jön a karácsony, és lehet végre petárdázni. Tavaly szilveszterkor Szila azt mesélte, ők Brassóban a lépcsőházba is bedobtak egyet, aztán elrejtőztek a pincefeljárathoz, onnan lesték, hogyan özönlik ki a lakásokból a sok riadt ember, aki visítózik és sikongat, és a hasukat fogták, úgy nevettek. Nem igaz, mondtam hitetlenkedve, mire ő fogadkozott, hogy itt is megmutatja, ha akarom, és ezzel hecceltük egymást egész nap, hogy mered vagy nem mered, és nem tudom, ki nem merte inkább, de végül nem csináltuk meg.

Idén viszont ki akartam találni egy akciót, valami igazán bátrát. Csak nem volt rá időm, mert végül nem szilveszterre jöttek Sziláék, nem is karácsonyra, hanem előtte egy héttel, mert Viorica néninek, Ionel bátya édesanyjának eltörött a keze, és az ünnepekkor neki kellett segítsenek. Sebaj, gondoltam, kifundálunk valamit közösen, vagy végrehajtjuk a robbantást, ami tavaly elmaradt. Előző este, míg anyáék híradót néztek, titokban ellenőriztem a petárdakészletemet.

Azért titokban, mert anya nem tud róla. Fél, hogy szikra szökken a szemembe, vagy leviszi a robbanás az ujjamat, és mikor játszani indulok a blokk elé, mindig megígérteti velem, hogy nem veszek petárdát a kezembe, én meg hajtogatom, hogy jó, jó, de ígéretet nem teszek, úgysem tudnám betartani. A készletemet a debarében tartom egy cipősdobozban, a régi füzeteim alatt. Van mindenfajta, kicsi, nagy, zsinóros és gyújtófejes. Arra gondoltam, Sziláékkal majd lekéredzkedünk, és kipróbáljuk az összeset.

De a tervem már az elején dugába dőlt, mert mikor megérkeztek, hiába álltam elő az ötlettel, azzal a részével, hogy kint kellene játszani, Anci nénje megtiltotta, azt mondta, ilyen cudar szélben csak meghűlni lehet. Csalódottan forgattam a szemem, Szila is duzzogott, de még mielőtt levetkőzött volna, kivillantott a kabátzsebéből egy petárdafejet. Összenéztünk, és nyomban tudtam, az akció nem marad el, csak a megfelelő pillanatra várunk.

A nagyszobába vonultunk mind, anyáék kávét szürcsöltek, mi majszoltuk a mákos kalácsot, közben mutogattuk egymásnak a fekete fogunkat. Apa és Ionel bátya a Dacia Nováról beszélgettek, amit hozni fog nekünk az angyal. Azt mondták anyáék, ilyen nagy ajándék mellé csak édességet kérhetek, ami nem volt igazságos, mert a kocsit nem én akartam. Persze örültem neki,

apa azt mondta, sokat fogunk majd kirándulni, és ha megyünk mamáékhoz falura, nem kell többet kiálljunk az integetőbe, csak kocsiba pattanunk, és már száguldunk is, amire anya mindig hozzátette, hogy száguldozni azért nem fogunk. Apa azt is megígérte, hogy megtanít vezetni. Nem a városban, hanem mamáéknál, ott nagy a kert, és nem jöhet szembe senki. Szóval örültem a kocsinak, csak aztán anyáék azt is mondták, hogy lehet, nem ér ide karácsonyra, mert messziről jön vele az angyal. Ez már egyáltalán nem tetszett, mert mi az, hogy máshoz odaér időben, hozzánk meg nem?

Ionel bátya szerint vannak típushibái a Novának, de nem rossz kocsis, és legalább alkatrészt könnyen találni bele. Anci nénje elgondolkodva csóválta a fejét, hogy kölcsönt felvenni ilyen bizonytalan időkben, a traktorgyárból is most eresztettek szélnek kétszáz embert. Megütötte a fülem ez a kölcsöndolog, nem egészen értettem, miről beszélnek, és hogy jön ez az angyal ajándékához, de úgy bele voltak merülve a beszélgetésbe, hogy nem hallották meg, mikor rákérdeztem. Anya azt mondta, mindkettőjüknek van munkahelye, különben meg nem kell sokat várni, és az üzlet is beindul, már épül az egyik lába, egy barátnőjét beszervezte az Amway-be, annak meg a sógornője is beállt, hamarosan magától fog menni minden. Jön majd a pénz, a kisujját sem kell mozdítsa. Anci nénje teli szájjal vágott közbe, hogy ő utoljára a Caritasnak hitte el, hogy pénzhez lehet jutni munka nélkül, de rajtavesztett, őt már nem veri át senki. És nyomban hozzátette, mielőtt bárki közbevághatott volna, hogy a lottó az más, az szerencse kérdése, különben sem költ rá sokat. Ti mennyit palltatok el Amway-re, szegezte a kérdést anyáéknak.

Megrúgtam Szila lábát, hogy gyorsabban egye a kalácsot, de ő nem akarta megérteni, a tányérjára tett még egy szeletet. Fújtatva dőltem hátra, közben anya sértődötten magyarázott, hogy ő nem elherdálta a pénzt, hanem befektette. Termékekbe, találkozókba, oktatóanyagokba. Ez mind szükséges a sikerhez, megtérül az utolsó bani is, csak türelem kell. Irigylem a türelmed, jegyezte meg Anci nénje, mire anya, hogy ő könnyen beszél, beleült a készbe, bebútorozott lakást kaptak, az anyósáék munkahelyet intéztek neki, semmiért nem kellett harcoljon az életben. Mondja az, vágott vissza Anci nénje, aki azt se tudja, mi a kerti munka, úgy óvta édesanya a tődöt, én meg a felvételi előtt egy héttel is kapáltam. Én nem vagyok hibás azért, hogy nem vitt többre az eszed, kontrázott anya, különben sem erről van szó, hanem hogy van egy álmom, és ezt ne tiporja lábbal senki. Miért ne lehetne úgy élni, hogy nincs folyton görcsben a gyomrom a norma miatt, hogy nem túlórázom heti három-négyszer, hanem ehelyett elviszem a fiamat korcsolyázni, hogy hónap végén is kerül hús a levesbe, és a szőrmesapkát nemcsak

a kirakatból nézem? Anya úgy beleélte magát, hogy a szeme is könnybe lábadt, amitől mindenki megilletődött kicsit, Anci nénye is csendesen felelte, hogy nem ezzel van a baj, Ágica, hanem hogy igen sokat kockáztattok. A saját műhely is egy csomó befektetés, nem, nézett anya kérdően Ionel bátyára. Ő csendesen bólogatott, ingatta a fejét, aztán megint bólogatott, aztán apa kérdésére a műhelynyitás előkészületeiről kezdett mesélni.

Én már folytam le a fotelről, úgy untam mindent, de Szila még mindig evett. Odasúgtam neki, hogy meg akarom mutatni a petárdakészletet, mire felcsillant a szeme, és begyúrta a maradékot a szájába, egy darabban szinte egy egész szeletet. Közben Rebi ránk nézett az asztal túloldaláról, miről susmutoltok, kérdezte a szemével, én meg az ajtó felé böktem, hogy jöjjön.

Szinte észrevétlenül osontunk ki a szobából, én bennebb hajtottam az ajtót, lassú mozdulattal, mintha el volnék kalandozva, mintha csak véletlen volna, pedig azért csináltam, hogy ne lehessen a szobából rálátni a folyosó végére, ahol a debaré van. Egy halom üres virágcserep és a szerszámosláda mögül emeltem ki a cipősdobozt, és mindenestül a hálóba hurcoltam. Körülültük, felnyitottam, és előhalásztam a mélyéről a kis dobozokat. Rebi mindenik fajta petárdából tett a tenyerére, közelhajolva szemlélte őket, míg én lelkesen magyaráztam, melyik többlövetű, melyik durran egyet, de hatalmasat, hol kell meggyújtani őket. Az egyiket felemelte a gyújtózsínortól fogva, mintha karácsonyfadísz volna. Mikor próbáljuk ki, kérdezte elszántan. Tavaly lejönni se mertél, mikor petárdáztunk, vetettem oda, mire ő pökhendin csak annyit mondott, az tavaly volt. Vagány akar lenni, hogy tetsszen Norbinak, vihorászott Szila, Rebi erre kiütötte a kezéből az egyik dobozt és lehülyegyerekezte. Ki az a Norbi, kérdeztem, senki, vágta rá azonnal Rebi, Szila viszont magyarázni kezdte, hogy az egyik osztálytársa, és Rebi hiába tapasztotta be Szila száját, azt is értettem, hogy a füzetei tele vannak rajzolva szívekkel, és mindben az ő neve van. Ha nem fogod be, elmondom anyáéknak, hogy ti robbantottatok tavaly a lépcsőházban, kezdett fenyegetőzni Rebi, mire Szila abbahagyta a fecsegést, már csak a nyelvüket nyújtották egymásra.

Mikor csináljuk?, tértünk a lényegre. Hátha elküldenek boltba valamiért, gondolkodtam hangosan, az jó alkalom lenne. Vagy délután mamánál, vetette fel Szila, mire húztuk a szájunkat, hogy ott könnyű lebukni, de mikor eszünkbe jutott, hogy bedobhatnánk a tyúkudvarba, és mekkora kotkodácsolás meg kukorékolás meg riadalom lenne, kezdett tetszeni az ötlet. Vagy kidobhatnánk az ablakból, le az utcára, tűnődött Rebi, de nem volt időnk tovább szólni a tervet, mert motoszkálást hallottunk a folyosóról, el kellett

tüntetni a készletet. Kapkodva hajigáltuk a dobozba a petárdákat, mintha már meg volnának gyújtva. A dobozt az ágy alá toltam, aztán füleltünk. Bent is rágyújthatsz, mondta apa, mire Ionel bátya, hogy úgy megszokta otthon, jól sem esik, ha nem hidegben szívja. Menjünk mi is az erkélyre, pattant fel Szila, kiszaladt apáékhoz, mi meg utána.

Ági nagyon beleélte magát, de te maradj józan, nem szabad egy lapra tenni mindent, mondta Ionel bátya, miközben tüzet adott apának. Pedig nem lehet másképp egyről a kettőre jutni, húzott mélyet apa a füstből, aztán elgondolkodva ingatták a fejüket. Én a madáretetőnket mutogattam Rebiéknek, közösen ácsoltuk apával, az erkély korlátjára volt erősítve. Volt neki alja, fedele, oldala viszont nem, hogy kényelmesebb legyen a madaraknak, és mi is lássuk őket. Cinkék és verebek jártak hozzánk, cinkéből többféle is, az egyiknek fekete, a másiknak kék volt a feje búbja. Azt is elmondtam, hogy keccmagot csak sótlant szabad kitenni, a sótól szomjasak lesznek és elpusztulnak. Aztán megmutattam a lényeket. Az erkély alatt kert van, magyaráztam suttogva, a járda kicsit odébb halad el, ezért ha innen dobunk ki egy petárdát egyenes vonalban, az nem eshet senkinek a fejére. Erre felcsillant a szemük, bólogatni kezdtek.

Én léptem elsőnek a szobába, mire anyáék elnémultak. Miről beszél-tetek, dobtam magam anya mellé a kanapéra, és kezembe vettem egy szelet kalácsot. Semmiről, mondta anya, vigyázz, ne morzsáld össze a csergét, adott kistányért a kezembe. Anci nénje egy pillanattal később ocsúdott. Nem fáztál meg, húsom, ölelte át Rebit, vedd le a kabátodat, mielőtt bemelegszel, és már húzta is le a cipzárját, közben rám sandított. Erre én anyára néztem, ő megsimogatta a fejem, és egyből tudtam, hogy hiába volt kérélem, magyarázat, nem tudott lakatot tenni a szájára, elárulta a titkot Anci nénjének. Hamarosan mindenki tudni fogja, dühöngtem, és szerettem volna számonkérni, megszidni őt, amiért nem tartotta be az ígéretét, de Szila már a küszöbön toporzékolt, hogy ne töltsük az időt, úgyhogy feltápáskodtam, és ismét a hálóba mentünk.

Nem volt időm anyán meg Anci nénjén meg az István bátya ügyén gondolkozni, mert a tervet kellett kidolgoznunk. Úgy egyeztünk, készenlétkben állunk, és amint lehet, indul az akció. Óvatosnak kellett lennünk, mert anyáék már nem a nagyszobában ültek, elkezdték készíteni az ebédet, jövés-menés volt a lakásban. Rebi az ajtóra tapasztotta a fülét, hallgatózott, ezalatt én előhúztam a dobozt az ágy alól, és teletömtük petárdával a zsebünket.

Következő lépés a gyufaszerezés volt, kisüdüngöttünk a konyhába. Apa és Ionel bátya krumplit hámozott, anya hagymát vagdalt, Anci nénje húst.

Szila a madáretetőről kezdett fecsegni, hogy ő is szeretne egyet, Rebi szök-décselt, énekelt, ugrándozott, ezzel terelték el a figyelmet rólam. A skatulya az aragáz mellett hevert, odasomfordáltam, aztán egy hirtelen mozdulattal elkaptam, és a zsebembe sülyesztettem, gyorsabban, mint ahogy a Mikulás veszi el a levelet.

Ekkor csörrent meg a telefon. Anya a nagyszobába sietett, én pedig a többiekre kacintottam, hogy minden rendben. Nem, most készülünk oda-tenni az ebédet, hallatszott bentről. Délután nem érsz rá? Na, várj, megbe-szélem. Ekkor anya Anci nénjét szólította, aztán kis susmutolás után azzal állítottak ki, hogy felfüggesztik az ebédfőzést, megyünk megnézni István bátya boltját. Anci nénje csipőre tett kézzel nézett körül a konyhában. Ezt a hűtőbe, kapta fel a húsos tálat, a pityókát meg tedd vízbe, hogy ne barnuljon meg, adta közben az utasítást apának. Ténferegve vártam az indulást, mikor Szila a blúzomnál fogva a szobába rángatott, Rebi már ott várt. Maradjunk, és amíg nincsenek itthon máamáék, végrehajtjuk az akciót, rukkolt elő az ötlettel. Erre lelkesen bólogatni kezdtem, már csak keresni kellett egy jó kifogást.

Rebi találta ki. Elgyengült arccal Anci nénje elé állt, hogy fáj a torka, nem szeretne kimenni a hidegbe. Egyéb se hiányzik az ünnepre, forgatta a szemét Anci nénje, összehúzott szemöldökkel tapasztotta Rebi homlokára a tenyerét, nincsen lázad, mondta, közben a háttérből mi is óbégatni kezd-tünk, hogy ha ő maradhat, mi se akarunk menni. Egy kis tanácskozás után anyáék belementek, hogy maradjunk. Aztán jók legyetek, búcsúztak, és ránk zárták az ajtót.

Síri csendben vártuk, hogy a lépések elhalkuljanak, aztán ujjongva csap-tuk össze a tenyerünket, végre indulhatott az akció. A bejárati ajtó zárva volt, ezért nem mehettünk le, az erkélyajtót pedig csak apa tudta becsukni, mióta elromlott, ezért úgy döntöttünk, a konyhaablakból fogunk petárdáz-ni. Kiszámoltuk, kié legyen az első dobás, ecc-pecc, rám esett. Berezeltem. Engem ismernek, ha valaki meglát, elmondja anyáéknak, aztán kapok egy nagy szidást. Húztam az időt, gondolkodtam, mi legyen, majd hirtelen az-zal álltam elő, ha valaki megcsinálja helyettem, elárulok egy titkot, még hoz-zá hatalmasat.

Milyen titkot tudhatsz te, biggyesztette az ajkát hitetlenkedve Rebi. Olyat, amit csak nagyon kevesen, válaszoltam titokzatosan, és láttam rajtuk, furdalja őket a kíváncsiság, épp csak egy hajsza kell, hogy valamelyikük beadja a derekát. Anyutok már tudja, de akkora titok, hogy nektek nem árulhatja el. Dobom én, ki vele, vágta rá Rebi követelőzőn. Vigyorogva ad-

tam át a kezemben tartott petárdát, aztán civakodni kezdtünk, hogy mi legyen előbb, a titok elmondása vagy a dobás. Végül muszáj volt kiböknöm, mit láttam a bemutatón, mert Rebi mozdulni sem volt hajlandó, míg nem mondtam el. Uhh, azta, de durva, hüledeztek, Szila meg gyanakodva faggatott, biztos csak ennyit láttál? Mereven bólogattam, hogy ennyit, semmi mást, mire Szila viháncolni kezdett, hogy biztos egyebet is csinálnak, meg kéne lesni őket. Pfuj, fintorgott Rebi megvetően, és kivette a kezemből a gyufát. Ott gyújtom meg?, mutatott a gyújtózsínór végére.

Szila kinyitotta az ablakot, és elmagyarázta Rebinek, hogy nagyot lendítsen a petárdán, nehogy az erkélyen robbanjon fel. Rebi figyelmesen mérte fel a terepet, aztán meggyújtott egy gyufát, reszkető kézzel közelítette a petárda zsinórához. Au, fújta el gyorsan a lángot, ez szinte megégetett. Tudtam, hogy beszari vagy, legyintett Szila becsmélőn, mire Rebi elszántszerűen pillantott rá, meggyújtott egy újabb gyufát, a zsinórhoz tartotta a lángot, és már dobta volna ki az ablakon a petárdát, lendítette volna át az erkélyen, mikor a madáretetőre egy cinke szállt. Ahogy megpillantotta, rémület ült az arcára, lefagyott. Dobd már, kiáltotta Szila, fel fog robbanni, de Rebi meg sem mozdult. Dobd már, kiáltotta Szila ismét, és rémülten nézett körbe, aztán hirtelen a krumplis edényre mutatott. Ott a víz, dobod a vízbe, hogy elaludjon! Nagyon lassan történt minden.

Rebi karja végre lendülni kezdett, haladt, haladt, aztán elengedte a petárdát, az repült, lassan, ívesen, inkább lebegett, átlebegett az orrom előtt, bele éppen a krumplis edénybe, az pedig vulkánná változott, kitört, spriccelt, zihált, zúdult, lövellt a krumpliláva, és beborított bútort, falat, plafont, telefröcskölte az aragázat, a kagylót, lassan, hömpölyögve csurgott végig az arcunkon.